

Németország Európa vezető gazdasága, ezt mindenki tudja. Azt viszont már kevesebben tudják, hogy milyen társasági formában működnek a világhírű német vállalatok. Persze a „Gesellschaft mit beschränkter Haftung” kifejezéssel sokakat riogattak középiskolai német órákon, de a hosszú cégnevek nem visznek közelebb minket a német társasági jog megértéséhez. Az Ars Boni háromrészes cikksorozata épp erre tesz kísérletet, tematikusan bemutatva a legfontosabb cégformák főbb jellemzőit. Először a személyegyesítő társaságokat járjuk körbe.

I. Személyegyesítő társaságok („Personengesellschaften”)

A személyegyesítő társaságok – ahogy a magyar jogban is – elsődlegesen a tagok személyéhez kötődnek, amiből számos jellegzetesség adódik. Így például ezen társaságok esetében Németországban ügyvezetésre és képviselőre csak tagok jogosultak, harmadik személy ezeket a feladatokat nem láthatja el. Ezekhez a társasági formákhoz tartoznak a “Gesellschaft bürgerlichen Rechts” illetve “GbR” („polgári jogi társaság”), az “Offene Handelsgesellschaft” illetve “OHG” („nyitott kereskedelmi társaság”) és a “Kommanditgesellschaft” illetve “KG” (“betéti társaság”). A GbR a német személyegyesítő társaságok alapformája. Ezért a német Polgári Törvénykönyv (“Bürgerliches Gesetzbuch”) minden, erre a társaságra vonatkozó rendelkezése megfelelően alkalmazandó a másik két társaságtípus esetében is, amennyiben a német kereskedelmi törvény (“Handelsgesetzbuch”) nem határoz meg rájuk nézve speciális szabályokat. Mind a három társasági formára jellemző, hogy gyorsan és olcsón létrehozhatóak, mivel az alapításhoz nem szükséges közjegyzői hitelesítés. A közjegyzői hitelesítés – amelyre például a Kft. alapításnál szükség van – azt jelenti lényegében, hogy egy állami engedéllyel rendelkező közjegyző az okiratba foglalt szerződést a felek jelenlétében elolvassa, és fel is világosítja az érintetteket a szerződés legfontosabb következményeiről, és az okiraton elhelyezett aláírásával hitelesíti az eljárást.

Mivel a személyegyesítő társaságok – az új magyar Ptk.-val ellentétben – Németországban nem számítanak jogi személynek, ezért nem is fizetnek társasági adót. Amennyiben a társaságok tartósan nyereség elérést célzó tevékenységet folytatnak, azaz egy vállalkozást üzemeltetnek, iparűzési adót kötelesek fizetni a székhelyük szerint illetékes önkormányzatnak. Az alkalmazottak után befizetendő jövedelmi adót és a társadalombiztosítás költségeit, valamint természetesen általános forgalmi adót is fizetniük kell ezeknek a társaságoknak. A tagok részére kifizetett nyereség után a tagok személyi jövedelemadó alapján kötelesek adózni.

II. Gesellschaft bürgerlichen Rechts (“GbR”)

A GbR sokféle célra alkalmas társasági forma, de gyakorlatilag csak kisebb vállalkozások használják (például orvosi rendelők), de előfordulnak tanácsadó cégek, illetve akár vagyonkezelők is ebben a társasági formában.

GbR alapításához minimum két természetes vagy jogi személy szükséges. Az alapítás történhet akár szóbeli egyeztetés alapján, ráadásul a törvény nem határoz meg minimális követelményt a törzstőke vonatkozásában sem. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy minden komolyabb vállalkozáshoz elengedhetetlen egy egyedileg megtárgyalt, írásban megkötött, a tagok egymáshoz és a társasághoz fűződő viszonyát szabályozó társasági szerződés. A minimum törzstőkére vonatkozó előírás hiányát ellensúlyozza, hogy a tagok a társaság tartozásaiért korlátlanul kötelesek helytállni a hitelezőkkel szemben. Ráadásul a hitelezők kielégítetlen követelésük érvényesítése érdekében közvetlenül is felléphetnek a tagokkal szemben, anélkül, hogy először a társasággal szemben indítanának pert. A tagok egy ilyen perben egyetemlegesen felelnek. A GbR-t nem kötelező, de nem is lehet bejegyezni a cégjegyzékbe. Emiatt egyrészt a GbR cégneve nem élvezhet jogi védelmet, másrészt a képviselőre jogosult tagok személye sem állapítható meg egy közhiteles nyilvántartásból. Ez utóbbi azzal a következménnyel jár, hogy a társasággal szerződő feleknek nehezebb megbizonyosodni arról, hogy a velük megállapodó tag valóban jogosult-e megkötni az adott ügyletet.

A társaság legfőbb szerve a taggyűlés. A tagoknak ezen a társasági szerven keresztül kell minden lényeges kérdést megtárgyalniuk és döntéseket hozniuk a társaság működésével kapcsolatban. Ameddig a tagok eltérően nem állapodnak meg, együttesen jogosultak a társaság ügyvezetésére és képviselésére. Fontos azonban megjegyezni, hogy a GbR-re vonatkozó szabályok többsége diszpozitív, ezért a tagok az előre meghatározott törvényi keretet elhagyhatják és maguk alkothatnak rugalmas, saját igényeiknek megfelelő belső szervezeti rendszert.

III. Offene Handelsgesellschaft (“OHG”)

Lényegében ez a társasági forma megegyezik a magyar közkereseti társasággal, a gyakorlati jelentősége a többi személyegyesítő társasággal szemben elhanyagolható. Az OHG tipikusan olyan társaság, ahol az üzlet sikere erősen függ a tagok személyes teljesítményétől. A tagok általában a társaság munkavállalói is egyben. A különbség a GbR-hez képest lényegében az, hogy az OHG-t be kell jegyezni a cégjegyzékbe, tehát van jogilag védett cégneve és a tagok, illetve az egyes képviselői joggal rendelkező személyek kiléte is könnyebben megállapítható.

Az OHG akkor jön létre, ha a tagok a megfelelően alapított társaságot bejegyzik a cégjegyzékbe. Emellett sajátos módon akkor is létrejön az OHG, ha egy GbR olyan mértékben folytat egy adott tevékenységet, hogy ez már megfeleljen a német jog szerinti „kereskedelmi ipar” követelményének („In kaufmännischer Weise eingerichteter Geschäftsbetrieb”). Ezt a fogalmat a bírói gyakorlat töltötte meg tartalommal, és egy gazdasági társaság általában minimum 500 000 eurós éves forgalom, öt alkalmazott, továbbá meghatározott szervezeti struktúra megléte esetén felel meg neki. Ezek a

feltételek azonban üzletáganként változnak, a szállodaiparban például már 300 000 euró éves forgalom is elég ahhoz, hogy az adott társaság a „kereskedelmi ipar” fogalmának megfeleljen. A kereskedelmi és iparkamarák többsége ingyenesen hozzáférhető tájékoztatókat tesz közzé az interneten a kérdéssel kapcsolatban.

A GbR törvényi szabályozásával ellentétben az OHG-ra vonatkozó szabályozás kiindulópontja szerint minden tag egyénileg jogosult az ügyvezetésre és képviseletre. Az ettől eltérő megállapodást a társasági szerződésbe kell foglalni, és a cégjegyzékbe is be kell jegyeztetni.

IV. Kommanditgesellschaft (“KG”)

A Kommanditgesellschaft lényegében egyenlő a magyar betéti társasággal, és az OHG-khoz képest jóval nagyobb számban fordulnak elő a német gazdaságban. A KG alkalmas társasági forma családi vállalkozásoknak, vagyonkezelőknek, de akár nemzetközi piacokon is szereplő vállalatoknak, különösen, ha egy korlátolt felelősségű társaság veszi át a beltág szerepét.

A KG-nak – a magyar bt-hez hasonlóan – minimum egy, hitelezőkkel szemben korlátlan helytállásra köteles tagja (beltág) és egy kültagja (“Kommanditist”) van. A Kommanditist a hitelezőkkel szemben csak azzal az összeggel felel saját vagyonából, amit a tagok a társasági szerződésben meghatároztak, és ennek megfelelően bejegyezték a cégjegyzékbe. Amennyiben befizeti a Kommanditist ezt az összeget a társaságnak, semmiféleképpen nem felel a KG tartozásaiért. Ha a társaság visszafizeti a Kommanditistnek a betétjét, illetve a Kommanditist úgy vesz ki magának vagyont a társaságból, hogy az nem termelt nyereséget, illetve nincs is megfelelő tartaléka a kivett összeg fedezésére, a Kommanditist a hitelezőkkel szemben ismét saját vagyonával (a cégjegyzékben meghatározott összeg erejéig) felel a társaság tartozásaiért.

A KG ügyvezetésére és képviseletére csak a beltág jogosult, ezért a Kommanditistnak inkább csak „befektetői szerepe” van. De mivel a KG-ra vonatkozó jog is nagy részben diszpozitív, a tagok ettől eltérhetnek. Így például egyes Kommanditist-ok is lehetnek jogosultak az ügyvezetésre (ugyanakkor a beltág szervezeti képviseleti joga soha nem vonható el).

A gyakorlatban nagy jelentősége van azoknak a KG-knek, ahol a beltág szerepét egy (német vagy külföldi) korlátolt felelősségű társaság veszi át, és ezzel együtt egy ilyen cég látja el a KG ügyvezetését és (szervezeti) képviseletét is. Ilyen esetekben a törvény előírja, hogy a cégnévben fel kell tüntetni egy, a beltág korlátolt felelősségére vonatkozó utalást, így egy német korlátolt felelősségű társaság („GmbH”) tagsága egy KG-ben a következőképpen néz ki: „GmbH & Co. KG”, egy angol limited liability company tagsága pedig az „Ltd. & Co. KG” formátumban szerepelhet a cégjegyzékben. A GmbH & Co. KG nagy előnye, hogy nincs szükség egy olyan természetes személyre, aki korlátlanul felel a saját vagyonával a társaság kötelezettségeiért–ugyanis kizárólag a korlátolt felelősségű társaság felel a vagyonával. Mivel a GmbH ügyvezetői pozícióját –

a személyegyesítő társaságoktól eltérően – nem csak tagok, hanem harmadik személyek is betölthetik, így a társaság tagjai a GmbH korlátolt felelőssége mellett élvezhetik a KG nyújtotta rugalmas és egyéni belső szervezet kialakításának lehetőségét.